

Mäe kohtuvõit läheks riigile maksma kopsaka summa

Rahvusoper Estonia eksjuhi Aivar Mäe püüd tühistada Harju maakohtus talle seksuaalse ahistamise eest määratud väärteotrahvi jõudis eile kohtuvaidlusteni. Mäe kaitsjad taotlesid oma kaitsealuse õigeksmõistmist ja 400-eurose trahvi tühistamist, politsei- ja piirivalveameti esindaja aga leidis, et Mäe süü on tõestatud ja talle süüks pandud väärtegu toimunud.

Juhul, kui Aivar Mäe peaks kohtuvaidluse võitma, jäävad rahvusoperi eksjuhi 14 699 eurot maksma läinud kohtululud riigi kanda.

Mäe kaitsja, vandeadvokaadi abi Andri Rohtla sõnul ei leidnud Mäele süüks pandud teod kohtumenetluses tõendamist. «Aivar Mäe sai väärteo korras karistada kolme asja eest. Esiteks umbmääraste korduvate mängult tasakaalu kaotamiste eest tollase Estonia avalike suhete juhi Lisanna Männilaane ees, mil ta pidi justkui tasakaalu otsimiseks kolleegist kinni haarama. Teine talle süüks pandud tegu oli Männilaane plussist sisse vaatamine 4. juunil 2019 kella 13 ja 14 vahel Estonia turundusosakonna kabineti juures. Kolmandaks pandi talle süüks Männilaane plussist sisse vaatamist 6. augustil 2019 Aivar Mäe kabinetis Estonia turundusosakonna koosolekul,» rääkis Rohtla.

Soov saada turundusjuhiks

Tema sõnul on Männilaane ütlused ebausaldusväärsed, kuna tunnistajate ütlustest on selgunud, et Männilaan tahtis saada Estonia turundusjuhiks, ja kui Aivar Mäe kinnitas sellele kohale hoopis Siret Campbelli, tekkis tal Mäe suhtes kättemaksukihk. Seda, et Männilaanel oli soov saada turundusjuhiks, rääkis eilsel kohtuistungil ka viimasena tunnistusi andnud Estonia personalijuht ja jurist Maike Maiste.

Rohtla sõnul rääkis Männilaan politseile, et Mäe puhul tuli mängult tasakaalu kaotamist ette 10–15 korda, kohtus ütlushi andes aga kõneles ta neljast-viiest juhtumist. Kaitsja sõnul ei saanud Mäe Männilaant 4. juunil 2019 Estonia turundusosakonna kabineti juures ahistada, kuna Mäe märkmiku abil leidis tõestamist, et Mäe osales sel päeval kuni kell 13ni kestnud koosolekul, kust ta lahkus enne lõppu, et osaleda järgmisel, väljaspool Estoniat toimunud kohtumisel. «Tunnistajate ütluste abil leidis tõestamist, et kui Mäe läks oma kabinetist sisehoovis asuva auto juurde, ei saanud ta kuidagi mööduda turundusosakonna kabinetist,» lisas ta.

Rohtla lisas, et 6. augustil 2019 Estonia turundusosakonna koosolekul olevat Mäe vaadanud koosolekul tekkinud pausi ajal laua taga tema kõrval istunud Männilaane plussist sisse. Kuigi ruum oli rahvast täis, kinnitas vahejuhtumit ainult üks tunnistaja. «Tunnistaja ja Männilaane ütlused on põhimõtteliselt vastuolus, kuna tunnistaja sõnul leidis vahejuhtum aset hoopis enne koosolekut kohvilaua juures püsti seistes,» märkis Rohtla ja lisas, et tunnistaja ütles ka ise, et osa selle episoodi kohta luges ta ajakirjandusest ning vahejuhtumi toimumise kuupäeva ütles talle ütluste andmise ajal politseinik. «Me ei saa öelda, mida tunnistaja ise nägi, ta konstrueerib oma peas enda kujutelma. Ta möönab ka ise, et mingi osa on ajakirjandusest loetu ja mingis osas politsei ette öeldud,» sõnas ta.

Politsei: Mäe teod on tõestatud

Politsei- ja piirivalveameti esindaja, Põhja prefektuuri vanemväärteomenetleja Kristel Proos ei nõustunud väitega, et Männilaane ütlused on ebausaldusväärsed ja vastuolus teiste tõenditega. Proos seadis kahtluse alla ka tõendina esitatud väljavõtte Mäe märkmikust, mis justkui tõendaks, et Mäe ei saanud olla turundusosakonna kabineti juures ajal, mil talle süüks pandud ahistamine aset leidis. «Kalendri väljatrükk ei ole usaldusväärne tõend, kuna seal olevat infot on võimalik muuta või kustutada seal olevaid andmeid,» ütles Proos.

Kuigi ruum oli rahvast täis, kinnitas vahejuhtumit ainult üks tunnistaja.

Seda, et Mäe kabinetis turundusosakonna koosolekul osalenutest kuus inimest pluusi sisse piilumist ei märganud, võib Proosi sõnul selgitada nende lojaalsusega Mäe suhtes.

Mäe teine kaitsja vandeadvokaat Paul Keres pidas sellist väidet ebaloogiliseks, kuna jääb arusaamatuks, miks peaksid Estonia praegused ja endised töötajad näitama rahvusoooperist lahkunud Mäe suhtes üles sellist lojaalsust, et tulevad kohtusse ja panevad oma endise ülemuse heaks toime kuriteo, andes teadlikult valeütlusi.

«Musid, kallid ja õhupallid»

Keres palus eilsel istungil lisada kohtutoimiku juurde tõenditena Lisanna Männilaane neli e-kirja, mille ta oli saatnud Aivar Mäele ajavahemikus veebruarist augustini 2019. Kerese sõnul peaksid need kirjad näitama Männilaane ebausaldusväärust, kuna need annavad aimu, kui familiaarselt Männilaan Mäesse suhtus, kuigi kohtus tunnistusi andes rääkis naine, et jäi pärast Mäe ebaväärikat käitumist temaga suheldes väärikaks. «Kas see on loogiline, et

alluv saadab ülemusele pärast ebameeldivat käitumist e-kirja, mille alla on kirjutatud: «Musid, kallid ja õhupallid»? Suures organisatsioonis ei ole tavaline, et alluv saadab õhtul ülemusele e-kirja, milles soovib head ööd. E-kirjades on ka väljendid «tsauki» ja smailid, mis näitab, et nad suhtlesid kui sõbrad. E-kirjad on sõbalikud ja familiaarsed ka pärast väidetavaid ahistamisjuhtumeid,» rääkis Keres.

Personalijuht midagi ebasündsat ei mäleta

Eile andis kohtus tunnistusi rahvusooper Estonia personalijuht ja jurist Maike Maiste, kes rääkis, et ta sai Männilaanega tema Estonias töötamise aja jooksul hästi läbi ja talle ei meenu, et viimane oleks kordagi maininud, et Aivar Mäe käitumine talle piinlikkust valmistab.

«Kui midagi sellist oleks juhtunud, oleks ta kindlasti rääkinud, Männilaan pole selline inimene, kes jätaks selle enda teada. Ta on oma loomult rõõmsameelne. Kui ta tuppa sisse astus oli terve ruum teda täis. Ma ei märganud tema käitumises mingit muutust ei suvel ega ka sügisel, närvis ta sel ajal küll ei olnud,» rääkis Maiste.

Ta meenutas, et Mäe ja Männilaan suhtlesid omavahel vabalt, kuid see jäi professionaalsuse piiridesse. «Nende suhtlus ei olnud selline, et hoiame distantsi ja oleme korrekselt, see oli soe, avatud ja huumoriga suhtlemine. Nad ikka kallistasid omavahel, kuid midagi ebasündsat ei olnud selles kindlasti mitte,» rääkis ta. Maiste lisas, et ta ei täheldanud Aivar Mäe ja Lisana Männilaane omavahelises suhtluses mingit muutust ka pärast aega, kui leidsid aset juhtumid, mille tõele vastavuse üle praegu kohtus vaieldakse.

Maiste kinnitas, et tema isiklikult ei ole kordagi näinud, et Aivar Mäe ebasündsalt käituks. «Seksuaalse ahistamise pärast ei ole keegi ka personaliosakonda pöördunud. On pöördutud näiteks, kui on tekkinud kahtlusi, et töötunde ei ole õigesti arvestatud. Mina olen alati öelnud, et tulge ja rääkige, kui inimesed ei räägi, ei tea me lahendada. Kõigile öeldakse, et tulge pöörduge ja rääkige, kui teil probleeme on,» ütles Maiste.

Maiste sõnul on ta kuulnud läbi erinevate inimeste, et Lisanna Männilaan tahtis saada 2019. aasta lõpus rahvusooperi turundusjuhiks, kuid Aivar Mäe määras sellele kohale hoopis Siret Campbelli. «Männilaanel ja Campbellil olid erinevad nägemused, kuidas osakonna tööd organiseerida. Suure tõenäosusega esitas Männilaan ultimaatumi, et kas lahkub Siret või läheb tema,» rääkis Maiste.

Sama juttu rääkis 6. jaanuaril alanud kohtuprotsessil ka Estonia eksjuht Aivar Mäe, kes väitis, et rahvusooperi

kommunikatsioonijuht Lisanna Männilaan tahtis saada Estonia turundusjuhiks ja kuna seda ei juhtunud, süüdistas ta kättemaksuks Mäed ahistamises. Tunnistajana istungile kutsutud endine kommunikatsioonijuht eitas seda.

Mäe sõnul hakkas eelmise aasta lõpus läbi saama lühikese aja jooksul juba kolmanda turundusjuhi katseaeg ja peagi pidi ta otsustama, kas jätta ta ametisse või mitte. «Tundub, et pärast turundusjuhi tööle jätmist laev pöördus. Veidi aega pärast seda lahkus Männilaan töölt,» rääkis Mäe.

Männilaan eitab soovi saada turundusjuhiks

Männilaan rääkis 6. jaanuari istungil, et tal ei olnud tal mingit soovi saada Estonia turundusjuhiks. «Ei, see ametikoht tundus mulle liiga administratiivne. Ma olin väga rahul oma töökohaga kommunikatsioonijuhina,» rääkis ta. Naise sõnul oli tema lahkumine Estoniast 2019. aasta lõpus seotud lahkarvamustega tollase turundusjuhiga [Siret Campbelliga], kuid mitte seepärast, et ta soovis ise sellele ametikohale asuda.

«Lahkumisavalduse andsin sisse pärast seda, kui turundusjuht tahtis korraldada osakonnas ümber tööjaotuse, mis oleks pannud mulle sellise töökoormuse, mida mina ei oska kanda. Leidsin, et sellises keskkonnas ei saa mina tööd edasi teha,» ütles Männilaan.

6. jaanuari istungil andis ütlusi 2016. aastal rahvusballeti tantsijana tööle asunud Andrea Fabbri, kes kirjeldas 2019. aasta sügisel rahvusoperi füsioterapeudi kabinetis aset leidnud juhtumit.

«Massaažilaual oli kõhuli naistantsija, rätik kattis teda õlgadest allapoole. Ruumi sisenes Aivar Mäe, tõmbas kardina eest, läks massaažilaua juurde ja heitis naisele peale. Mäe kõdistas teda, naeris ja läks edasi,» kirjeldas Fabbri.

Tantsija sõnul on Mäe kallistused olnud liiga isiklikud. «Tema pea on kolleegi omale liiga lähedal, kehad on liiga vastamisi ja kallistused kestavad liiga kaua,» täpsustas Fabbri.

Mees lisas, et tema põlvkonna inimesi nimetatakse sageli lumehelbekesteks, kuid tegelikult on lumehelbekeste käes võim.

Seda lauset meenutas eilsel istungil Paul Keres. «Andrea Fabbri ütlused olid mingil määral valgustavad. Ta andis istungil ütlusi, mis ei olnud väärteoprotokolli kantud ütlusega kuidagi seotud. Fabbri alustas ütlusi vaba jutustusega, ta tõi välja oma poliitilise platvormi. Ta hakkas arutlema lumehelbekestes üle ja ütles, et põhjendamatult esitletakse lumehelbekesi väetite ja nõrgukestena, sest just lumehelbekeste käes on võim. See on päris kurjakuulutav ja võtab hästi kokku selle protsessi. Enne väärteootsust ilmunud

artikleid lugedes võis jääda mulje et terves Estonias on lugematul hulgal nais- ja meestöötajaid, keda Aivar Mäe on korduvalt ahistanud,» ütles Keres ja lisas, et tõendusmaterjal nende väidete tõestamiseks on väga napp. Keres lisas, et balletitantsija, kellega füsioterapeudi kabinetis aset leidnud vahejuhtumist Fabbri rääkis, eitas ise igasugust ahistamist,» ütles Keres.

Kohus langetab 17. veebruaril otsuse, kas tühistada Aivar Mäe väärteotrahv või mitte. Juhul, kui Mäe peaks kohtus võitma peab riik hüvitama talle kohtumenetluse kulud 14 699 eurot.

Viimaste aastate ahistamisjuhtumeid: Martin Hallik. Endine Tartu Ülikooli raamatukogu juhataja sai ahistamissüüdistuse 2018. aasta lõpus, kui 15 alluvat osutasid oma ülemuse seksuaalsetele ettepanekutele ja asutuse jõulupeol toimunud ahistamisele. Süüdistused jõudsid ka kohtusse, Hallik mõisteti aga õigeks. Taavi Rõivas. 2017. aastal sattus ahistamiskandaali ekspeaminister Taavi Rõivas. Endist valitsusjuhti süüdistati Malaisias peetud äridelegatsiooni peol külmakappide vahel toimunud ahistamises. Süüdistused tõendamist ei leidnud ning tulemuseks jäi sõna sõna vastu. Rõivas selgitas, et ei tajunud oma käitumist ahistamisena. Igor Mang. 2018. aasta mais sai ahistamissüüdistuse astroloog Igor Mang. Politseile rääkisid astroloogi aastatepikkusest ahistamisest kaks kannatanut. Politsei määras tähetargale karistuseks 96 euro suuruse rahatrahvi. Autokooli õpetaja. Eelmise aasta alguses kirjutas Postimees, kuidas sõiduõpetaja Anton ahistab sõidutundi tulnud noori tüdrukuid. Kannatanud väitsid, et õpetaja üritas korduvalt neile külla minna, rääkis ebasobivatel teemadel ning püüdis neid intiimsetest kohtadest katsuda. Sotsiaalmeedia maniakk. Sel suvel kirjutasime 52-aastasest Tarmost, kes sotsiaalmeedia kaudu naistele ligi tikkus. Tõrjumise peale hakkas ta ohvritele tapmisähvardusi saatma. Politsei alustas pärast loo ilmumist kriminaalmenetlust.